

ČESKÁ REPUBLIKA

R O Z S U D E K

J M É N E M R E P U B L I K Y

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců JUDr. Petra Průchy a JUDr. Jana Vyklického v právní věci žalobkyně: **A. W.**, zastoupená Mgr. Lenkou Ptáčkovou Resovou, advokátkou se sídlem Masarykova 2, Brno, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, o přezkoumání rozhodnutí žalované ze dne 24. 10. 2012, č. j. X, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 30. 5. 2013, č. j. 34 Ad 58/2012 – 18,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II. Žádnému z účastníků **s e n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Včas podanou kasační stížností napadla žalobkyně (dále též „stěžovatelka“) v záhlaví uvedený rozsudek Krajského soudu v Brně, jímž byla zamítnuta její žaloba proti rozhodnutí žalované ze dne 24. 10. 2012, č. j. X. Krajský soud v Brně při svém rozhodování vycházel z následujícího skutkového stavu:

Stěžovatelka byl dne 22. 8. 1998 přiznán plný invalidní důchod. Dne 10. 7. 2008 požádala o přiznání starobního důchodu ode dne 1. 1. 2004. Rozhodnutím ze dne 18. 9. 2008 žalovaná její žádost zamítla s odůvodněním, že ke dni 1. 1. 2004 stěžovatelce náležel plný invalidní důchod ve výši 6.990 Kč, přičemž starobní důchod činil pouze 6.664 Kč. Vzhledem k tomu, že plný invalidní důchod stěžovatelky byl vyšší, výplata starobního důchodu jí podle § 58 zákona o důchodovém pojištění nenáležela. Nárok stěžovatelky na starobní důchod tak zanikl.

Dne 10. 1. 2012 žalovaná podle § 61a zákona o důchodovém pojištění rozhodla o tom, že stěžovatelce ode dne 10. 2. 2012 namísto invalidního důchodu pro invaliditu III. stupně náleží starobní důchod ve výši 9.737 Kč, neboť stěžovatelka dne 10. 2. 2012 dosáhla věku 65 let.

Dne 8. 8. 2012 stěžovatelka požádala o úpravu starobního důchodu podle § 34 odst. 4 zákona o důchodovém pojištění s tím, že nepřetržitý výkon její výdělečné činnosti vykonávané současně s pobíráním starobního důchodu vypláceného v plné výši dosáhl dne 31. 12. 2011 délky dvou let.

Žalovaná tuto žádost rozhodnutím ze dne 27. 8. 2008, č. j. X, zamítla s odůvodněním, že stěžovatelka pobírá starobní důchod, na který jí vznikl nárok podle § 61a zákona o důchodovém pojištění. Nepobírá tedy starobní důchod přiznaný podle § 29 odst. 1 nebo 3 tohoto zákona, a proto jí nárok na úpravu starobního důchodu podle § 34 odst. 4 nevznikl. Proti tomuto rozhodnutí podala stěžovatelka námitky, které žalovaná rozhodnutím ze dne 24. 10. 2012, č. j. X, zamítla a rozhodnutí potvrdila.

V podané žalobě stěžovatelka nesouhlasila se závěrem žalované, že nesplnila podmínky pro zvýšení procentní výměry důchodu podle § 34 odst. 4 zákona o důchodovém pojištění. Krajský soud předně uvedl, že stěžovatelce ke dni 1. 1. 2004 zanikl nárok na starobní důchod na základě rozhodnutí žalované ze dne 18. 9. 2008 vydaného podle § 58 zákona o důchodovém pojištění. Vyplácený plný invalidní důchod byl totiž ke dni 1. 1. 2004 vyšší než starobní důchod vypočtený k tomuto dni. Podle § 58 zákona o důchodovém pojištění dnem úpravy výplat důchodů pro souběh, zde tedy dnem 1. 1. 2004, zanikl nárok na důchod, který se nevyplácí, čili nižší starobní důchod. Od 1. 1. 2004 tak stěžovatelce náležel a byl vyplácen plný invalidní důchod, který byl od 1. 1. 2010 transformován na invalidní důchod pro invaliditu třetího stupně podle čl. II bodu 8 zákona č. 306/2008 Sb. Podle § 61a odst. 1 zákona o důchodovém pojištění jí dne 10. 2. 2012 vznikl nárok na starobní důchod dosažením věku 65 let. Krajský soud dospěl k závěru, že pokud byla stěžovatelka ode dne 10. 2. 2012 poživatelkou starobního důchodu podle § 61a zákona o důchodovém pojištění, nevznikl jí nárok na úpravu důchodu podle § 34 odst. 4 zákona o důchodovém pojištění za dobu od 1. 1. 2010 do 31. 12. 2011. Krajský soud proto žalobu proti rozhodnutí žalované zamítl jako nedůvodnou ve smyslu § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“).

Podanou kasační stížností napadla stěžovatelka rozsudek Krajského soudu v Brně z důvodu podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Uvedla, že v roce 1999 byla uznána plně invalidní a byl jí přiznán invalidní důchod. Když po vzniku nároku na starobní důchod podle § 29 zákona o důchodovém pojištění o tento požádala, žalovaná jí sdělila, že jí bude ponechán invalidní důchod, neboť je vyšší. Nejednalo se tudíž o volbu stěžovatelky. Stěžovatelka namítla, že v souladu s § 58 zákona o důchodovém pojištění je v případě, kdy jsou současně splněny podmínky nároku na výplatu starobního i invalidního ve stejné výši, vyplácen důchod, který si pojištěnec zvolil. V tomto případě tedy zákon dává pojištěnci možnost si určitý důchod zvolit. Nelze dovodit, že by bylo úmyslem zákonodárce porušit zásadu rovnosti a bezdůvodně jednoho pojištěnce znevýhodnit či zvýhodnit.

pokračování

Stěžovatelka se domnívá, že jí ve smyslu § 61a odst. 1 zákona o důchodovém pojištění vznikl nárok na úpravu starobního důchodu podle § 34 odst. 4 tohoto zákona. Je pojištěncem, který splnil podmínky nároku na starobní důchod podle § 29 odst. 1 nebo 3 zákona o důchodovém pojištění, po vzniku nároku na tento důchod vykonával výdělečnou činnost a pobíral přitom starobní důchod v plné výši.

Stěžovatelka má dále za to, že rozhodnutí žalované odporuje duchu zákona. Je přesvědčena, že zákonodárce chtěl zvýhodnit ty pojištěnce, kteří do systému pojištění přispívají, oproti těm, kteří jej pouze využívají. Stěžovatelka odkázala na nález Ústavního soudu ze dne 23. 3. 2010, sp. zn. Pl. ÚS 8/07, podle něhož by měl být znevýhodňující přístup v důchodovém systému založen na objektivních a rozumných důvodech (legitimní cíl zákonodárce). Nález připomíná i princip zásluhovosti naplňující stimulační funkci sociální politiky s tím, že přiměřenost vyplácených dávek musí být hodnocena i z hlediska výše odvodů jednotlivce do důchodového systému. Stěžovatelka navrhla, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek Krajského soudu v Brně zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Nejvyšší správní soud přezkoumal rozsudek krajského soudu z hlediska uplatněného stížního bodu, jakož i ve smyslu § 109 odst. 3 s. ř. s., a po posouzení věci dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná. Mezi účastníky nebyl sporný skutkový stav, ale pouze právní otázky spojené s jeho hodnocením, soud proto vycházel ze skutkového stavu tak, jak byl popsán v napadeném rozsudku.

V projednávané věci se stěžovatelka domáhá úpravy starobního důchodu podle § 34 odst. 4 zákona o důchodovém pojištění, neboť má za to, že je pojištěncem, který splnil podmínky nároku na starobní důchod podle § 29 odst. 1 nebo 3 tohoto zákona.

Jak již uvedl krajský soud, stěžovatelka dne 10. 7. 2008 požádala o přiznání starobního důchodu ode dne 1. 1. 2004. Z osobního listu důchodového pojištění vyplývá, že podmínky pro vznik nároku stěžovatelky na starobní důchod podle § 29 písm. a) zákona o důchodovém pojištění byly splněny ke dni 10. 2. 2003 (stěžovatelka je narozena dne 10. 2. 1947, k 10. 2. 2003 získala dobu pojištění v délce 40 let a 49 dnů). Nárok na výplatu starobního důchodu vznikl podle § 54 zákona o důchodovém pojištění ke dni, k němuž stěžovatelka přiznání důchodu žádala, tj. ke dni 1. 1. 2004.

Ustanovení § 58 zákona o důchodovém pojištění stanoví, že jsou-li současně splněny podmínky nároku na výplatu více důchodů téhož druhu nebo na výplatu starobního, plného invalidního nebo částečného invalidního důchodu, vyplácí se jen jeden důchod, a to vyšší; to však neplatí, jde-li o nárok na sirotčí důchody podle § 52 odst. 2. Dnem úpravy výplat důchodů pro souběh zanikají nároky na důchody, které se nevyplácejí.

Stěžovatelka ke dni 1. 1. 2004 současně splňovala podmínky nároku na výplatu plného invalidního důchodu, tento důchod jí přitom náležel ve vyšší částce než starobní důchod. Nejvyšší správní soud má tudíž za to, že žalovaná rozhodla zcela v souladu s § 58 zákona o důchodovém pojištění, jestliže žádost stěžovatelky o starobní důchod zamítla s tím, že jí výplata starobního důchodu nenáleží. Dnem úpravy výplat důchodů pro

souběh, tj. dnem 1. 1. 2004, nárok stěžovatelky na starobní důchod, který vznikl splněním podmínek § 29 písm. a) zákona o důchodovém pojištění, ze zákona zanikl.

Novelizací zákona o důchodovém pojištění provedenou čl. I bod 75 zákona č. 306/2008 Sb. byl zaveden věkový limit 65 let pro přiznání a pobírání invalidního důchodu (§ 61a odst. 1 zákona o důchodovém pojištění). Podle tohoto ustanovení současně se zánikem nároku na invalidní důchod vzniká nárok na transformovaný starobní důchod, a to bez ohledu na to, zda jsou podmínky pro přiznání starobního důchodu splněny. Nejvyšší správní soud zde zdůrazňuje, že se nejedná o řádný starobní důchod, který je pojištěnci přiznán na základě § 29 zákona o důchodovém pojištění. To ostatně vyplývá i z § 61a odst. 4 zákona, který uvádí, že pro účely souběhu nároků na výplatu důchodů podle § 59 odst. 1 se na starobní důchod, na který vznikl nárok podle odstavce 1, hledí jako na dosavadní invalidní důchod.

Ustanovení § 61a odst. 3 zákona o důchodovém pojištění pak umožňuje přiznání řádného starobního důchodu za situace, kdy poživatel transformovaného starobního důchodu naplňuje podmínky § 29 odst. 1, 2 nebo 3 tohoto zákona. Nejvyšší správní soud však dospěl k závěru, že v případě stěžovatelky nelze o přiznání řádného starobního důchodu na základě § 61a odst. 3 zákona o důchodovém pojištění uvažovat. Stěžovatelce totiž nárok na řádný starobní důchod podle § 29 zákona o důchodovém pojištění již ke dni 1. 1. 2004 zanikl. Tento zaniklý nárok by nebylo možné obnovit ani splněním podmínek § 29 odst. 1, 2 nebo 3 zákona o důchodovém pojištění, tedy splněním podmínek pro přiznání starobního důchodu dle současného znění zákona.

Ustanovení § 34 odst. 4 zákona o důchodovém pojištění upravující zvýšení procentní výměry důchodu se vztahuje pouze na řádný starobní důchod přiznaný podle § 29 odst. 1 nebo 3 zákona o důchodovém pojištění. Stěžovatelka byla ode dne 10. 2. 2012 poživatelkou transformovaného starobního důchodu podle § 61a zákona o důchodovém pojištění, Nejvyšší správní soud proto uzavřel, že jí nevznikl nárok na úpravu důchodu podle § 34 odst. 4 zákona o důchodovém pojištění za dobu od 1. 1. 2010 do 31. 12. 2011.

K námitce stěžovatelky, že byla v důsledku aplikace § 58 zákona o důchodovém pojištění znevýhodněna oproti pojištěncům, kteří současně splnili podmínky nároku na výplatu starobního i invalidního důchodu ve stejné výši, a kteří si tak mohli vyplácený důchod zvolit, lze uvést následující: Ustanovení § 58 zákona o důchodovém pojištění je ustanovení ochranné, jehož účelem je zajištění právní jistoty pojištěnce, že mu bude při vzniku nároku na výplatu více důchodů vyplácen důchod vyšší, a to bez ohledu na to, k přiznání jakého z těchto důchodů žádost pojištěnce směřovala. Tuto ochranu pojištěnce lze zajistit pouze k okamžiku, kdy je výplata důchodů upravována, neboť nelze předvídat další vývoj výše poměřovaných důchodů. Nárok na výplatu nižšího důchodu okamžikem úpravy výplat důchodů za zákona zaniká. Pojištěnec se nemůže domáhat opětovného přiznání tohoto důchodu za situace, kdy se domnívá, že jeho výplata by pro něj byla výhodnější.

Jestliže byla stěžovatelka v projednávané věci zvýhodněna tím, že v době, kdy jí vznikl nárok na výplatu starobního důchodu, pobírala vyšší invalidní důchod, nelze spatřovat porušení zásady rovnosti v tom, že jí již nelze přiznat další zvýhodnění spočívající v zohlednění výkonu výdělečné činnosti po vzniku nároku na starobní důchod.

pokračování

Nejvyšší správní soud uzavřel, že kasační stížnost není důvodná, podle § 110 odst. 1 s. ř. s. ji proto zamítl.

Stěžovatelka neměla ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení ze zákona. Správní orgán sice byl úspěšný, ve věcech důchodového pojištění však nemá právo na náhradu nákladů řízení ze zákona ani on. Nejvyšší správní soud proto nepřiznal náhradu nákladů řízení žádnému z účastníků (§ 60 odst. 1 a 2 ve spojení s § 120 s. ř. s.).

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 28. května 2014

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu